

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/22/2019
Identifikačné číslo spisu: 4015200883
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4015200883.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: H. F., bytom R. F. XXX/XX, Y., zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Miklóssym, Hlavná 1221, Vrábľa, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo dňa 07.08.2015, č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/7082-0002 De, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/200/2015-116 zo dňa 26. septembra 2018, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/200/2015-116 zo dňa 26. septembra 2018 z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 26. septembra 2018, č. k. 11S/200/2015-116 podľa ust. § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len S.s.p.) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/7082-0002 De zo dňa 07.08.2015, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, odboru sociálnych vecí a rodiny, č. NR1/OPHN/SOC/2015/40371-0023 zo dňa 05.06.2015, ktorým podľa ust. § 10 ods. 1 zák. č. 201/2008 Z.z. o náhradnom výživnom v znení neskorších predpisov uložil žalobcovi ako poberateľovi náhradného výživného povinnosť vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 1.10.2012 do 30.11.2014 v sume 982,70 Eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 168 S.s.p. tak, že žalovanému napriek úspechu v konaní

nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko mu žiadne v konaní ani nevznikli.

2. Z predloženého administratívneho spisu žalovaného krajský súd zistil, že Okresný súd Nitra rozsudkom zo dňa 28.09.2005, č. k. P 242/03-115, zvýšil vyživovaciu povinnosť otca - Y. F. k maloletému H. F. (žalobca) zo sumy 1.000,- Sk mesačne na sumu 2.000,- Sk mesačne od 01.09.2003 a zročné výživné za obdobie od 01.09.2003 do 30.09.2005 v sume 25.000,- Sk súd povolil otcovi splácať v pravidelných mesačných splátkach po 200,- Sk spolu s bežným výživným. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 08.02.2007, č. k. 8CoP 44/2006-172, potvrdil vyššie označený rozsudok súdu prvého stupňa v časti zvýšenia výživného a určenia výšky zročného výživného a v časti splatnosti zročného výživného zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že odporca (otec) je povinný zaplatiť zročné výživné na maloletého H. F. do 30 dní k rukám matky. Dňa 05.11.2008 bolo začaté exekučné konanie na základe návrhu oprávneného zo dňa 04.11.2008 (v tom čase maloletého H. F. zastúpeného matkou A. F.) a oprávnenej U.Š. F., rod. F. proti povinnému Y. F., pričom predmetom exekučného konania vo vzťahu k oprávnenému mal. H. F. bolo vymoženie pohľadávky v sume 65.100,- Sk a pohľadávky spočívajúcej v pravidelne sa opakujúcich dávkach v sume 2.000,- Sk mesačne, počnúc od novembra 2008, vrátane trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní v sume 3.130,- Sk a ďalších trov exekúcie.

3. Dňa 27.06.2012 si žalobca podal žiadosť o náhradné výživné v sume 66,39 Eur mesačne, ktoré žiadal vyplácať od 01.03.2012 a predložil i potvrdenie súdneho exekútora zo dňa 27.06.2012 o tom, že dňa 05.11.2008 bol podaný návrh na začatie exekučného konania a v období od mája 2011 až do 12.06.2012 neboli vymožené žiadne peňažné prostriedky. Správny orgán prvého stupňa vydal dňa 04.07.2012 rozhodnutie, ktorým žalobcovi priznal nárok na náhradné výživné v sume 66,39 Eur mesačne, počnúc dňom 01.03.2012, ktoré bude vyplácané žalobcovi mesačne pozadu.

4. V priebehu poberania náhradného výživného exekútorský úrad pri polročnom prehodnocovaní podmienok trvania nároku na poberanie náhradného výživného vydal potvrdenia zo dňa 19.12.2012 (za obdobie od 01.01.2012 do 19.12.2012), zo dňa 24.06.2013 (za obdobie od 21.12.2012 do 21.06.2013), zo dňa 13.12.2013 (za obdobie od 01.01.2013 do 13.12.2013) a zo dňa 25.06.2014 (za obdobie od januára 2013 do 25.06.2014), že v týchto obdobiach bolo vymožené výživné v sume 0,- Eur. Dňa 18.12.2014 exekútorský úrad potvrdil, že od 05.11.2008 do 18.12.2014 sa podarilo vymôcť výživné v sume 4.439,44 Eur, ktoré bolo poukazované pre oprávnenú osobu priebežne a naposledy dňa 19.08.2014, pričom k tomuto potvrdeniu bol pripojený i prehľad peňažných operácií zo dňa 30.01.2015 pre exekučný spis EX 2581/08. Potvrdenie zo dňa 18.12.2014 vydal súdny exekútor na základe toho, že dňa 30.09.2014 mu bolo doručené oznámenie právneho zástupcu žalobcu o tom, že povinný v rokoch 2012, 2013 a 2014 (do 19.08.2014) uhradil časť dlžného výživného spolu v sume 862,70 Eur a zo zameškaného výživného zostáva k úhrade suma 1.671,74 Eur k 31. 08. 2014.

5. Z predloženého prehľadu peňažných operácií vyplýva, že povinný platil výživné v období od 11.12.2008 do 26.04.2011 v nepravidelných sumách a v období od marca 2013 až do 19.08.2014 v jednotlivých mesiacoch platil sumy od 10,- Eur do 50,- Eur. Následne správny orgán prvého stupňa vyhotovil za jednotlivé mesiace tohto obdobia, t. j. od marca 2013 do augusta 2014 výpočtové listy, v ktorých zaúčtoval platené náhradné výživné v sume 66,39 Eur mesačne s platbami výživného, ktoré v týchto mesiacoch platil povinný, pričom v každom mesiaci takýmto spôsobom vypočítal nárok žalobcu ako oprávneného na sumu náhradného výživného, ktorá mu mala byť vyplatená.

6. Správny orgán prvého stupňa rozhodnutím zo dňa 04.02.2015 uložil žalobcovi povinnosť vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 01.03.2013 do 31.08.2014 v sume 640,- Eur. Na základe odvolania žalobcu vo veci rozhodoval žalovaný, a to rozhodnutím zo dňa 17.04.2015 a odvolaním napadnuté rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa zo dňa 04.02.2015 zrušil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že správny orgán prvého stupňa svoje rozhodnutie vydal na základe nedostatočne zisteného skutočného stavu veci, keď sa uspokojil len s potvrdením súdneho exekútora a nevyzval žalobcu ako účastníka konania k predloženiu dokladov preukazujúcich platenie výživného zo strany povinného s tým, že v ďalšom konaní bude potrebné presne zistiť skutočný stav

veci, obstarat' podklady potrebné pre rozhodnutie, a to od poberateľa náhradného výživného, teda žalobcu, od povinného, ako i od súdneho exekútora.

7. Následne žalobca ako poberateľ náhradného výživného (oprávnený v exekučnom konaní) predložil správne mu orgánu prvého stupňa oznámenie zo dňa 02.02.2011, 19.05.2011, 30.09.2014, 04.02.2015 a zo dňa 31.03.2015 (všetky adresované a podľa prezentačnej pečiatky i doručené súdne mu exekútorovi dňa 03.02.2011, 20.05.2011, 30.09.2014, 05.02.2015 a 23.04.2015), v ktorých ako oprávnený prostredníctvom právneho zástupcu oznamoval súdne mu exekútorovi, že povinný od podania návrhu na vykonanie exekúcie uhradil tam uvedené sumy dlžného výživného v období rokov 2008, 2009 a 2010 (oznámené súdne mu exekútorovi dňa 03.02.2011), v období roku 2011 (oznámené súdne mu exekútorovi dňa 20.05.2011), v období rokov 2012, 2013 a 2014 (oznámené súdne mu exekútorovi dňa 30.09.2014), v roku 2014 a 2015 (oznámené súdne mu exekútorovi dňa 05.02.2015) a v roku 2015 (oznámené súdne mu exekútorovi dňa 23.04.2015), a to podľa jednotlivých mesiacov, v ktorých bola úhrada výživného zo strany povinného vykonaná. Žalobca považoval všetky tieto platby za úhradu časti dlžného výživného (čo vyplýva z jednotlivých oznámení) s tým, že k 31.03.2015 ostáva zo zameškaného výživného na úhradu suma 1.345,37 Eur. K týmto oznámeniam boli predložené i fotokópie ústrižkov poštových poukázok.

8. V ďalšom priebehu konania správny orgán prvého stupňa opätovne vyhotovil výpočtové listy za obdobie od 01.10.2012 až do 30.11.2014, kde opätovne zaúčtoval platené náhradné výživné s výživným plateným zo strany povinného v jednotlivých mesiacoch vyššie uvedeného obdobia. Dňa 05.06.2015 správny orgán prvého stupňa vydal rozhodnutie, ktorým žalobcovi podľa ust. § 10 ods. 1 zák. č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nález u Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov uložil povinnosť vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 01.10.2012 do 30.11.2014 v sume 982,70 Eur, a to z dôvodu, že v čase vyplácania náhradného výživného bolo platené čiastočne výživné i zo strany povinnej osoby, pričom žalobca neinformoval o tom správny orgán, a teda nesplnil si svoju povinnosť o každej zmene skutočností rozhodujúcich pre trvanie nároku na náhradné výživné informovať správny orgán. Za uvedené obdobie bolo žalobcovi vyplatené náhradné výživné v sume 982,70 Eur, teda vo vyššej sume, ako mu patrilo, v dôsledku čoho vznikol preplatok v tejto sume. Na základe odvolania žalobcu vo veci rozhodoval žalovaný, ktorý rozhodnutím zo dňa 07.08.2015 zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa a toto rozhodnutie potvrdil z dôvodov uvedených v odôvodnení svojho rozhodnutia. Skonštatoval, že náhradné výživné v sume 982,70 Eur bolo vyplatené neprávom a žalobca je túto sumu povinný vrátiť. Zároveň uviedol, že žalobca si nesplnil svoje povinnosti, keď správne mu orgánu neoznámil, že povinná osoba v mesiaci október 2012 začala čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť a plnila ju až do novembra 2014, pričom správny orgán až v decembri 2014 dodatočne zistil, že nastala zmena skutočností rozhodujúcich na určenie výšky náhradného výživného.

9. Krajský súd opätovne, po tom, čo Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím č. k. 7Sžsk/2/2016-94 zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/200/2015-43 zo dňa 18.5.2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nález u Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 201/2008 Z. z. alebo zákon o náhradnom výživnom), citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 2 ods. 1 v spojení s ust. § 4 ods. 1, 2, s § 5 písm. a/ bod 6, s § 6, s § 7, s § 10 ods. 1, 2, 3, s § 11 ods. 1, ako i § 10a ods. 1, 2, 3, 4, § 16a ods. 1, 2 zák. č. 201/2008 Z. z. v znení účinnom od 1.7.2018 a súčasne v intenciách zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon o rodine) citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 76 ods. 1, § 119a a § 72 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok), postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej časti prvej a tretej hlavy Správneho súdneho poriadku a dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby.

10. Krajský súd vychádzajúc zo skutkových okolností vyplývajúcich z predloženého administratívneho spisu, z ktorých vyplynulo, že žalobca za obdobie od 01.10.2012 do 30.11.2014 poberal náhradné výživné, ktoré mu vyplatil správny orgán spolu v sume 1.726,14 Eur a zároveň mu v tomto období zaplatil výživné i jeho otec spolu v sume 982,70 Eur skonštatoval, že žalobcovi bolo v uvedenom období vyplatené náhradné výživné vo vyššej sume ako mu patrilo, v dôsledku čoho mu vznikol preplatok na náhradnom výživnom, ktoré v časti poberal neoprávnené a bez právneho dôvodu a vznikla mu povinnosť vrátiť úradu náhradné výživné v tej časti, v akej mu bolo vyplatené za uvedené obdobie neoprávnené. Krajský súd zdôraznil, ako vyplýva i z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.03.2018, že zákon nerozlišuje poskytnuté výživné, teda či povinný v danom období oprávnenému platil výživné titulom bežného výživného alebo platil zročné výživné. V predmetnej veci nie je možné podľa názoru krajského súdu aplikovať vo všeobecnosti akceptovanú zásadu, že čiastočná úhrada má byť určená na splnenie dlhu najskôr splatného. Táto zásada platí v záväzkovo občianskoprávných veciach, ale nie je možné ju aplikovať pri výživnom v zmysle zákona o rodine, čomu zodpovedá i právna úprava v ust. § 72 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá sa zaoberá vymáhaním výživného exekúciou.

11. Krajský súd uviedol, že skutkovým základom rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, ako i rozhodnutia žalovaného je preukázanie skutočnosti, že žalobcovi počas poberania náhradného výživného platil výživné i jeho otec. V administratívnom spise sa nachádza dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, teda pre vydanie rozhodnutia o povinnosti vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 01.10.2012 do 30.11.2014 v sume 982,70 Eur, čo konštatoval i Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku zo dňa 28.03.2018.

12. Vo vzťahu k žalobcovej námietke, že nedošlo k naplneniu žiadnej zo skutkových podstát uvádzaných v ust. § 10 ods. 1 zákona č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov, na základe ktorých by žalobcovi vznikla povinnosť vrátiť už vyplatené náhradné výživné, krajský súd uviedol, že ust. § 47 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov vymedzuje náležitosti výroku rozhodnutia správneho orgánu a tieto náležitosti rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa spĺňa. Vo výroku jeho rozhodnutia je označená právna norma, na základe ktorej správny orgán uložil žalobcovi povinnosť vrátiť náhradné výživné, a pokiaľ i neuviedol priamo právny dôvod, toto nie je možné považovať za takú vadu konania, ktorá by mala za následok nezákonnosť jeho rozhodnutia.

13. Krajský súd ďalej uviedol, že s ďalšími námietkami žalobcu, ktorých podstata spočívala v tom, že sumy, ktoré žalobcovi v období od 01.10.2012 do 30.11.2014 zaplatil povinný (Otec), nie sú bežným výživným za toto obdobie, ale ide o úhradu skoršieho dlhu povinného na zameškanom zročnom výživnom za obdobie skoršie, ako začal poberať náhradné výživné, sa vysporiadal už v bode 22. až 24. rozsudku, pričom bol viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu SR vysloveným v rozsudku v konaní vedenom pod sp. zn. 7Sžsk/2/2016 zo dňa 28.03.2018 a na skutkové a právne závery v ňom uvedené poukázal.

14. Po oboznámení sa s obsahom predloženého administratívneho spisu správny súd dospel k záveru, že správne orgány vydali svoje rozhodnutia na základe dostatočne a spoľahlivo zisteného skutkového stavu, pričom tieto i riadne zdôvodnili a zaoberali sa i s námietkami, ktoré žalobca predložil.

15. Krajský súd preskúmaním žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného bez viazanosti žalobnými bodmi (§ 203 ods. 2 S.s.p.) a bez zistenia potreby doplnenia dokazovania (§ 204 S.s.p.), dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, a preto ju rozsudkom podľa ust. § 190 S.s.p. zamietol.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

16. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť. Navrhoval, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/7082-0002 De zo dňa 07.08.2015 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a vec žalovanému vráti na ďalšie konanie, alternatívne navrhol, aby najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/200/2015-116 zo dňa 26.09.2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

17. Žalobca v dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., ako i z dôvodu, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.

18. Žalobca v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia vytýkal krajskému súdu, že nesprávne posúdil naplnenie skutkovej podstaty uvádzanej v ust. § 10 ods. 1 zák. č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom, kedy by žalobcovi vznikla povinnosť vrátiť už vyplatené náhradné výživné. Podľa názoru žalobcu v predmetnej právnej veci nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty uvádzanej v uvedenom ustanovení zákona o náhradnom výživnom. V danom prípade náhradné výživné v sume a za obdobie, za ktoré je rozhodnutím orgánu verejnej správy požadované jeho vrátenie, nebolo vyplatené ani neprávom a ani v sume vyššej ako patrilo. Rovnako nedošlo ani k zmene skutočností rozhodujúcich na jeho vyplácanie alebo na určenie jeho výšky za obdobie uvedené v napadnutom rozhodnutí orgánu verejnej správy. Žalobca zotrval na svojom tvrdení, že sumy, ktoré v období od 1.10.2012 do 30.11.2014 zaplatil otec žalobcu titulom výživného, nie sú bežným výživným za toto obdobie. Jedná sa o úhradu skoršieho dlhu otca žalobcu na zameškanom zročnom výživnom za obdobie skoršie, ako žalobca začal poberať náhradné výživné. To, čo žalobca v danom období dostával ako náhradné výživné, nedostal ako bežné výživné od svojho otca, t.j. náhradné výživné nepoberal neoprávnene, resp. v sume vyššej ako patrilo. Za podstatný považoval žalobca fakt, že otec žalobcu mal a má stále dlh aj na zameškanom zročnom výživnom za obdobie skoršie, ako žalobca začal poberať náhradné výživné. Žalobca prichádzajúce čiastočné úhrady výživného považoval za úhrady skôr splatného dlhu na zmeškanom zročnom výživnom v súlade s právom, hoci v zákone o rodine výslovná právna úprava absentuje, vo všeobecnosti je v práve akceptovaná zásada, že čiastočná úhrada má byť určená na splnenie dlhu najskôr splatného. V exekučnom konaní nebolo a nemohlo byť vymáhané bežné výživné za obdobie, za ktoré žalobca poberal náhradné výživné, z dôvodu, že výživné za toto obdobie bolo žalobcovi uhrádzané prostredníctvom náhradného výživného, ktorú skutočnosť žalobca oznámil aj súdnemu exekútorovi. Predmetom exekúcie bolo a stále je vymoženie zameškaného výživného za obdobie predchádzajúce obdobiu, v ktorom žalobca poberal náhradné výživné.

19. Žalobca poukázal na to, že až s účinnosťou od 01.07.2018 po nadobudnutí účinnosti zák. č. 66/2018 Z. z., ktorým sa mení zák. č. 201/2008 Z. z. by bolo možné argumentáciu žalovaného považovať za správnu, (§10a ods. 2 zákona) toto ustanovenie sa však na danú vec podľa intertemporálneho ust. § 16a zákona o náhradnom výživnom nepoužije. Pred účinnosťou zák. č. 66/2018 Z. z., zák. č. 201/2008 Z. z., resp. žiaden iný všeobecný záväzný právny predpis nepredstavoval právnu oporu pre taký výklad, ktorý bol použitý v napadnutých rozhodnutiach správnych orgánov, resp. v napadnutom rozhodnutí krajského súdu. Podľa názoru žalobcu nič nebránilo, aby považoval úhrady výživného realizované povinným v čase poberania náhradného výživného za úhrady skôr splatného zameškaného výživného (a nie za úhrady bežného výživného), keď povinný preukázateľne dlh na zameškanom výživnom mal. Tento výklad považoval žalobca za výklad v súlade s účelom zákona o náhradnom výživnom účinnom do 30.06.2018, opačný výklad účel zákona úplne popiera.

20. Žalobca taktiež namietal nesprávny procesný postup krajského súdu, ktorým mu ako účastníkovi konania znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie krajského súdu podľa názoru žalobcu nespĺňa zákonné kvalitatívne požiadavky ustanovené v § 139 ods. 2 S.s.p., keďže nedáva odpovede na podstatné a právne relevantné dôvody, na základe ktorých žalobca správnu žalobou napadol rozhodnutia správnych orgánov. V odôvodnení rozhodnutia absentuje posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych

argumentov, na základe ktorých žalobca správnu žalobou napadol rozhodnutie odvolacieho, ako i prvostupňového správneho orgánu. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí nedal odpoveď najmä na podstatnú argumentáciu žalobcu týkajúcu sa právneho posúdenia veci vzhľadom na zistený skutkový stav. Od právneho posúdenia veci závisí podľa názoru žalobcu zodpovedanie základnej otázky v tomto konaní, a to otázky naplnenia skutkovej podstaty uvádzanej v ust. § 10 ods. 1 zák. č. 201/2008 Z. z., kedy by žalobcovi vznikla povinnosť vrátiť už vyplatené náhradné výživné. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia zodpovedajúcim spôsobom nereagoval a neprihliadal na argumenty žalobcu, preto treba jeho rozhodnutie považovať za nepreskúmateľne a arbitrárne.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcu

21. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril písomným podaním doručeným správne súdu dňa 31.01.2019, stotožnil sa s názorom krajského súdu, rozhodnutie považoval za skutkovo správne a navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť v celom rozsahu zamietol.

22. Žalovaný mal za to, že nie sú dané dôvody kasačnej sťažnosti. Žalobou napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, na zistený skutkový stav bol aplikovaný správny právny predpis, rozhodnutie obsahuje všetky formálne, ako i obsahové náležitosti. Požiadavky žalobcu považoval za zjavne neopodstatnené. Poukázal na stanovisko odboru pomoci v hmotnej núdzi a štátnych sociálnych dávok ako prílohu svojho podania. Z uvedeného stanoviska po tom, čo bol zhrnutý skutkový stav vyplýva, že v období od 1.10.2012 do 30.11.2014 bolo náhradné výživné vyplatené neprávom v celkovej sume 982,70 Eur. Zákon o náhradnom výživnom v ust. § 4 ods. 2 ustanovuje, že v prípade, ak si povinná osoba čiastočne plní vyživovaciu povinnosť, náhradné výživné sa poskytuje vo výške rozdielu medzi výškou výživného určeného právoplatným rozhodnutím súdu a výškou zaplateného výživného povinnou osobou. Žalobca neinformoval úrad o zmene skutočností rozhodujúcich na trvanie nároku na náhradné výživné, na jeho výšku a na jeho vyplácanie do 8 dní odo dňa zmeny týchto skutočností, čo je jeho zákonná povinnosť a tým pádom spôsobil, že mu prvostupňový orgán vyplácal náhradné výživné neprávom. Prvostupňový orgán v mesiaci december 2014 po predložení potvrdenia exekútora o zaplatených sumách výživného dodatočne zistil, že nastala zmena skutočností rozhodujúcich na určenie výšky náhradného výživného za obdobie, za ktoré sa náhradné výživné už vyplatilo a z tohto dôvodu je poberateľ náhradného výživného povinný vrátiť neprávom vyplatené sumy náhradného výživného. Žalovaný nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že výživné mesačne platené jeho otcom nebolo bežným výživným za obdobie od 1.10.2012 do 30.11.2014, ale ide o úhradu skoršieho dlhu na zameškanom zročnom výživnom za obdobie skoršie, ako žalobca začal poberať náhradné výživné, nakoľko poskytovanie náhradného výživného je podmienené výkonom exekúcie. Neexistuje právny predpis, podľa ktorého by sa mal prednostne uhrádzať dlh na výživnom pred uhrádzaním bežného výživného. V predmetnom prípade si povinný otec čiastočne plnil vyživovaciu povinnosť, náhradným výživným mala byť žalobcovi doplatená iba suma, ktorú povinný v kalendárnom mesiaci nezaplatil podľa právoplatného rozhodnutia súdu.

23. Žalovaný vo svojom vyjadrení skonštatoval, že krajský súd v rozhodnutí uviedol, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval a jasne a zrozumiteľne dal odpoveď na právnu a skutkovú otázku súvisiacu s vecou. Zdôraznil, že pokiaľ dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti žalobcu (§ 453 ods. 2 S.s.p.), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia

pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

25. Predmetom prieskumného konania kasačného súdu bol rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/200/2015-116 zo dňa 26.09.2018, ktorým krajský súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím správneho orgánu.

26. Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo rozhodnutie žalovaného správneho orgánu č. UPS/US1/SSVOPHNSSD/SOC/2015/7082-0002 De zo dňa 07.08.2015, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, odboru sociálnych vecí a rodiny, č. NR1/OPHN/SOC/2015/40371-0023 zo dňa 5.6.2015, ktorým podľa ust. § 10 ods. 1 zák. č. 201/2008 z. z. o náhradnom výživnom v znení neskorších predpisov uložil žalobcovi ako poberateľovi náhradného výživného povinnosť vrátiť vyplatené náhradné výživné za obdobie od 01.10.2012 do 30.11.2014 v sume 982,70 Eur do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra.

27. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 177 a nasl. S.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

28. Správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci (§ 119 S.s.p.).

29. Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 S.s.p.).

30. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej veci sa zásadne obmedzí na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádzal, nie sú pochybné najmä s ohľadom na prameň, z ktorého pochádzajú, alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania, a ďalej na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis. Zákonnosť postupu správny súd skúma na základe rovnakých kritérií ako zákonnosť rozhodnutí.

31. Správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu, ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi.

32. Kasačný súd mal v danej veci preukázané, že krajský súd v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, keď napadnutým rozsudkom žalobu ako nedôvodnú zamietol, postupoval náležite v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

33. Podľa čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

34. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

35. V zmysle čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát. Základnou premisou materiálneho právneho štátu prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasťou okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I. ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I. ÚS 10/98)“. (I.ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750).

36. Z uvedeného vyplýva, že pre zabezpečenie materiálneho právneho štátu je povinnosťou mocenských orgánov štátu konať a rozhodovať v súlade so zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy.

37. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

38. Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdництва, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

39. Zákonodarca v zákone č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom v znení neskorších predpisov upravuje poskytovanie náhradného výživného, ktorým sa prispieva na zabezpečenie výživy nezaopatreného dieťaťa, (§ 3 zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 532/2007 Z. z.), ktoré má nárok na náhradné výživné (oprávnená osoba). Účelom inštitútu náhradného výživného je vytvorenie priestoru zo strany štátu (čl. 41 Ústavy SR) pre nevyhnutnú pomoc spoločnosti na zabezpečenie výživy tých detí, kde rodičia v plnení vyživovacej povinnosti voči nim zlyhali, a to za určitých zákonom stanovených podmienok. Štát tým plní len ochrannú funkciu nezaopatrených detí, ktorá spočíva v prispievaní na ich výživu náhradným výživným za podmienok ustanovených zákonom o náhradnom výživnom.

40. Podľa § 2 ods. 1, 2, 3 zákona č. 201/2008 Z. z. oprávnená osoba má nárok na náhradné výživné, ak a) rodič oprávnenej osoby alebo iná fyzická osoba, ktorej bola právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou uložená povinnosť platiť výživné oprávnenej osobe (ďalej len "povinná osoba"), neplní vyživovaciu povinnosť v plnej výške, v lehote a spôsobom určených právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenou dohodou najmenej tri po sebe nasledujúce mesiace od splatnosti poslednej splátky výživného, a ak exekučné konanie trvá najmenej tri mesiace od doručenia návrhu na vykonanie exekúcie exekútorovi a povinná osoba nezačala platiť výživné alebo b) jej nevznikol nárok na sirotský dôchodok alebo sirotský výsluhový dôchodok, alebo suma sirotského dôchodku alebo sirotského výsluhového dôchodku, alebo suma sirotských dôchodkov alebo sirotských výsluhových dôchodkov je nižšia ako suma minimálneho výživného. 2)

41. Oprávnená osoba, ktorá spĺňa jednu z podmienok uvedených v odseku 1, má nárok na náhradné výživné, ak a) má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a zdržiava sa na území Slovenskej republiky a b) priemerný mesačný príjem podľa § 3 za posledných šesť kalendárnych mesiacov predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom bola podaná žiadosť o náhradné výživné (ďalej len "žiadosť"), nepresahuje 2,2 násobku sumy životného minima; 3) na účely posúdenia priemerného mesačného príjmu samostatne zárobkovo činnnej osoby sa použije posledné daňové priznanie samostatne zárobkovo činnnej osoby.

42. Ak je oprávnenou osobou dieťa, ktoré je povinné plniť povinnú školskú dochádzku, 4) podmienkou nároku na náhradné výživné je aj riadne plnenie tejto povinnosti.

43. Podľa ust. § 4 ods. 1, 2 zákona č. 201/2008 Z. z. náhradné výživné, na ktoré má nárok oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 písm. a), je vo výške výživného určeného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenej dohody, najviac vo výške 1,2 násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa. Ak povinná osoba neplní vyživovaciu povinnosť v plnej výške, náhradné výživné je vo výške rozdielu medzi výškou výživného určeného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenej dohody, najviac vo výške 1,2 násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa 3) a výškou zaplateného výživného povinnou osobou.

44. Podľa § 12 ods. 1, 2, 3 zákona č. 201/2008 Z. z. poberateľ náhradného výživného je povinný a) informovať úrad o každej zmene skutočností rozhodujúcich na trvanie nároku na náhradné výživné, na jeho výšku a na jeho vyplácanie bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich dní odo dňa zmeny týchto skutočností, b) na výzvu úradu preukázať skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na náhradné výživné, na jeho výšku a jeho vyplácanie, a to v lehote určenej úradom.

45. Na účely prehodnotenia trvania nároku na náhradné výživné podľa § 6 je na výzvu úradu a) exekútor povinný predložiť potvrdenie o priebehu exekučného konania a o stave exekúcie ku dňu vydania tohto dokladu, b) centrum povinné predložiť potvrdenie o stave a priebehu výkonu rozhodnutia alebo potvrdenie o nemožnosti vymáhania výživného z cudziny, c) Sociálna poisťovňa povinná predložiť potvrdenie o výške sirotského dôchodku a potvrdenie o nepriznaní alebo o odňatí sirotského dôchodku, d) útvar sociálneho zabezpečenia 9) alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia (Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) povinný predložiť potvrdenie o výške sirotského výsluhového dôchodku a potvrdenie o nepriznaní alebo o odňatí sirotského výsluhového dôchodku, e) škola povinná predložiť potvrdenie o plnení povinnej školskej dochádzky oprávnenou osobou, f) škola povinná predložiť potvrdenie preukazujúce sústavnú prípravu oprávnenej osoby štúdiom na povolanie.

46. Osoby uvedené v odseku 2 predkladajú úradu potvrdenia podľa odseku 2 písomne a bezplatne v lehote do ôsmich dní od doručenia výzvy. Úrad sa s osobami uvedenými v prvej vete môže dohodnúť na poskytnutí informácií aj inak.

47. Podľa § 10 ods. 1, 2, 3 zákona č. 201/2008 Z. z., ak sa náhradné výživné vyplatilo neprávom alebo

vo vyššej sume ako patrilo, alebo ak sa dodatočne zistí, že zanikol nárok na náhradné výživné alebo nastala zmena skutočností rozhodujúcich na jeho vyplácanie alebo na určenie jeho výšky za obdobie, za ktoré sa náhradné výživné už vyplatilo, poberateľ náhradného výživného je povinný vrátiť neprávom vyplatené sumy alebo sumy vyplatené vo vyššej sume, ako patrili.

48. Sumy podľa odseku 1 sa zúčtujú so sumami bežne vyplácaného náhradného výživného, ak nárok na náhradné výživné trvá. Po zúčtovaní podľa prvej vety výška bežne vyplácaného náhradného výživného nesmie byť nižšia ako minimálne výživné (§ 62 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Sumy podľa odseku 1 sa môžu uhradiť aj jednorazovo so súhlasom poberateľa náhradného výživného, ktorému sa vyplatili.

49. Nárok na vrátenie náhradného výživného vyplateného neprávom alebo v nesprávnej výške zaniká uplynutím troch rokov odo dňa, keď úrad túto skutočnosť zistil, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa náhradné výživné vyplatilo.

50. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že zákonodarca zveril do právomoci úradu práce, sociálnych vecí a rodiny ako orgánu štátnej správy rozhodovať nielen o nároku na náhradné výživné podľa § 2, o trvaní tohto nároku, o znížení alebo zvýšení výšky náhradného výživného podľa § 9 ods. 3 a 4, o zastavení výplaty náhradného výživného podľa § 9 ods. 1 a 2, o zániku nároku na náhradné výživné podľa § 7, ale aj o povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy náhradného výživného podľa § 10 (§ 5 písm. a/), a to na základe preukázania splnenia podmienok ustanovených v právnej norme § 10 ods. 1, v zmysle ktorej právnej úpravy poberateľ náhradného výživného je povinný vrátiť neprávom vyplatené sumy alebo sumy vyplatené vo vyššej sume, ako patrili, ak sa náhradné výživné vyplatilo neprávom alebo vo vyššej sume ako patrilo, alebo ak sa dodatočne zistí, že zanikol nárok na náhradné výživné, alebo nastala zmena skutočností rozhodujúcich na jeho vyplácanie alebo na určenie jeho výšky za obdobie, za ktoré sa náhradné výživné už vyplatilo. Zákonodarca v uvedenom právnom predpise nerozoznáva, či osoba povinná vyživovacou povinnosťou (ne)uhrádza výživné dobrovoľným plnením alebo plnením vymáhateľným exekúciou.

51. V zmysle právnej úpravy zákona o náhradnom výživnom úrad práce, sociálnych vecí a rodiny je orgán štátnej správy na úseku práce, sociálnych vecí a rodiny a je v jeho kompetencii rozhodovať, či sú splnené podmienky na vydanie rozhodnutia o povinnosti poberateľa náhradného výživného vrátiť náhradné výživné alebo jeho časť, ktoré mu bolo vyplatené neprávom alebo mu bolo poskytnuté vo vyššej sume, ako mu patrila. Za tým účelom zákonodarca priznáva úradu oprávnenieprehodnocovať splnenie zákonných podmienok pre ďalšie poberanie náhradného výživného, a súčasne mu ukladá povinnosť zaobstarat' si dostatok skutkových poznatkov preukazujúcich, že náhradné výživné bolo poberateľovi vyplatené bez právneho dôvodu v celosti alebo v časti ako mu patrila, v zmysle právnej úpravy zákona o náhradnom výživnom. Z uvedenej právnej úpravy súčasne vyvstáva zákonná povinnosť poberateľa náhradného výživného oznamovať úradu všetky skutočnosti vo vzťahu k priznanému nároku na náhradné výživné.

52. Vychádzajúc zo skutkových zistení daného prípadu vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, ktoré žalobca ani nenamietal, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného a právnej úpravy zákona o náhradnom výživnom ustanovujúcej podmienky povinnosti poberateľa náhradného výživného vrátiť neprávom vyplatené náhradné výživné je zrejmé, že žalobca za predmetné obdobie - od 01.10.2012 do 30.11.2014, poberal náhradné výživné a súčasne mu v tomto období povinný priamo platil výživné, ktorú skutočnosť sám potvrdil žalobca. Žalobca ako účastník konania túto skutočnosť úradu neoznámil, čím si nesplnil povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona o náhradnom výživnom (§ 12 ods. 1 písm. a/). Krajský súd tak správne konštatoval, že žalobcovi bolo v uvedenom období vyplatené náhradné výživné vo vyššej sume, ako mu patrilo, v dôsledku čoho mu vznikol preplatok na náhradnom výživnom, ktoré v časti poberal neoprávnene a bez právneho dôvodu a vznikla mu povinnosť vrátiť úradu náhradné výživné v tej časti, v akej mu bolo vyplatené za uvedené obdobie neoprávnene (§10 ods. 1).

53. Tým, že zákon o náhradnom výživnom nerozlišuje poskytnuté výživné, teda či povinný v danom období oprávnenému plnil výživné titulom bežného výživného alebo platil na zročnom výživnom možno záver krajského súdu prijatý na podklade zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu v predmetnej veci považovať za správny, súladný so zákonom. Zákon posudzuje iba trvanie nároku na náhradné výživné. Pre určenie výšky náhradného výživného v prípade neplnenia vyživovacej povinnosti v plnej výške je rozhodujúci rozdiel medzi výškou výživného určeného právoplatným rozhodnutím súdu alebo súdom schválenej dohody, najviac vo výške 1,2 násobku sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa a výškou zaplateného výživného povinnou osobou. Súčasná právna úprava poskytovania náhradného výživného neodbreňuje oprávnenú osobu od povinnosti vymáhania dlžného výživného, tak ako bolo pôvodne zámerom pôvodného zákona 452/2004 Z. z o náhradnom výživnom, ale reflektuje na aplikačné a interpretačné problémy, keď zaviedla polročné prehodnocovanie poskytovania náhradného výživného úradom v kombinácii s úpravou podmienok. Z uvedeného dôvodu sa kasačný súd nestotožnil s námietkami žalobcu ohľadne nesprávneho právneho posúdenia. Napokon kasačný súd svoj právny názor formuloval už vo svojom skoršom zrušujúcom rozhodnutí v predmetnej veci č. k. 7Sžsk/2/2016 - 94, ktorý bol pre krajský súd záväzný (§ 469 S.s.p.). Krajský súd sa od právneho názoru najvyššieho súdu vo svojom rozhodnutí neodchýlil.

54. Kasačný súd sa taktiež nestotožnil s názorom žalobcu o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia krajského súdu. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza dostatočné skutočnosti a právne dôvody, ktoré ho viedli k právnenému záveru o zamietnutí žaloby, čo je v súlade s procesnými požiadavkami vyjadrenými v ust. § 139 a nasl. S.s.p. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, ktoré vychádzalo zo skutkových okolností daného prípadu bolo jednoznačné, že povinnosť vrátiť neprávom vyplatené náhradné výživné bola uložená dôvodne a v súlade so zákonom.

55. Problematike týkajúcej sa povinnosti náležite zdôvodniť rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v nálezoch sp. zn. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. Ústavný súd konštatoval, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov (týka sa aj rozhodovacej činnosti orgánov verejnej správy) sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu; jedným z týchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je povinnosť súdov, ako aj orgánov verejnej správy svoje rozhodnutia odôvodniť v súlade so zákonnou úpravou. Z odôvodnenia totiž musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosť súdu ako aj orgánu verejnej správy je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť, pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia rozhodnutia teda musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Vzhľadom na to, že z odôvodnenia rozhodnutia uvedené skutočnosti jednoznačne vyplývajú sa nemožno stotožniť s námietkou žalobcu o porušení práva na spravodlivý proces. Taktiež z ustálenej judikatúry ESLP je zrejmé, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. V zmysle judikatúry tohto súdu sa nevyžaduje, aby sa na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

56. Kasačný súd po vyhodnotení kasačných námietok žalobcu ako nedôvodných kasačnú sťažnosť podľa ust. § 461 S.s.p. zamietol.

57. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi (žalobcovi), ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. a podľa § 167 ods. 1 S.s.p.) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1

S.s.p. a podľa § 168 S.s.p.).

58. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.